

ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

Засн. 1924 у м. Сталіно (нині Донецьк). У 1930–40-х рр. функціонував як музей історії революції, в ньому переважали колекції з історії робітн. руху — листівки парт. організацій, фотографії та документи учасників революцій. Під час окупації Донеччини нім.-фашист. загарбниками більшість колекцій згоріла. Основа сучас. фондів зібрана **В. Євсєєвим**, який 1950–55 очолював музей. У цей період значно доповнено колекції музею: археол. (знаряддя праці та зразки зброї первіс. людини доби палеоліту); з історії металург. заводу (макет 1896); культових речей (хрести та Євангеліє 18 ст., облачення церковнослужителів, оклади ікон, плащаниці, воздухи 17–18 ст.); книг б-ки Олександрів. гімназії м. Маріуполь; зброї 18–19 ст. Т. Шаповалов (1956–57 — директор) доповнив етногр. колекцію матеріалом 1-ї пол. 19 ст. з Волновас. р-ну (укр. жін. та чол. одяг, зокрема вишиті сорочки). Протягом 1970-х рр. (період щоріч. експедицій) фонди зібрання поповнені знахідками епох міді, бронзи, скіф. та сармат. часу, зруб. та катакомб. культур. 1998 археол.-етногр. експедицією музею розпочато дослідж. земляного м-ка з 6-ма баштами Козача Пристань (побл. смт Райгородок Слов'ян. обл.), де знайдено численні предмети побуту, господарства, культові речі кін. 17 — поч. 18 ст. Більшість речей до цього часу не були відомі на тер. Донец. обл.: керам. козац. люльки, крем'яні кресала, деталі одягу, дит. іграшки, жін. і чол. прикраси, фрагменти скляних пляшок, чарок та віконниць круглої форми, керам. посуд та кахлі, що використовували для облицювання грубок. У музеї зберігаються речі рад. та парт. діяча М. Хрущова, композитора С. Прокоф'єва, книги льотчиків-космонавтів І. Берегового, Л. Кизима, щоденник видат.

хіміка Д. Менделєєва, статуя колиш. власника солеварні у м. Бахмут (нині Артемівськ) Летуновського, зроблена з солі, нагороди та амуніція видат. воєначальників, агіт. матеріали рад. часів. У нумізмат. колекції — мідні та срібні монети 15–18 ст. Серед експонатів — фото від кін. 19 ст. до сьогодення (дорев. фотокарток понад 300 од., зокрема портрети гідрографа, поляр. дослідника Г. Седова, художника А. Куїнджі, публіциста, економіста В. Берві-Флеровського, промисловця А. Юза). У Д. о. к. м. — знаряддя праці робітників гол. професій Донеччини — гірників та металургів, є зразки с.-г. реманенту.

Осн. фонд музею та його позаміс. відділів складає 124 042 од. зберігання, зокрема речових предметів — 9 854, образотворчих — 13 119, археол. — 3 208, природничих — 5 616, декор.-приклад. — 159, письмових джерел — 31 494, нумізматичних та нагород — 11 736, фотодокументів — 37 213, кінофотодокументів — 340 та ін. — 11 303. Має 3 відділи на правах філій: мемор. музеї С. Прокоф'єва в с. Красне Красноармій. р-ну, В. Немировича-Данченка в с. Нескучне Великоновосілків. р-ну та музей історії Великоанадоль. лісу у Волновас. р-ні. Д. о. к. м. проведено 4 регіон. наук.-практ. конф. «Донбас: минуле, сучасне, майбутнє», міжнар. конф. «Палеоліт Лівобережної України». Від 1992 видає наук. зб. «Літопис Донбасу» і ж. «Археологічний альманах» (від 1993). Директор — Є. Денисенко (від 1998).

Рекомендована література

1. Донецкий краеведческий музей: Путеводитель. Д., 1966.

Т. В. Ілляшенко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Донецький обласний краєзнавчий музей / Т. В. Ілляшенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20859>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).